*Twice a Week — From Coast to Coast*

HETENKÉNT KÉTSZER: MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN!

*Egyes szám ára 2 cent — per Copy*

*„Canadian Hungarian News"*

Entered as Second Class matter Gen'l Post Office, Ottawa, Ontario, Canada An independent journal, published twice every week in English and Magyar languages. - Circulating in the 9 Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.

Editorial Offices and Printing Plant 375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.

Yearly Subscription $2.- to Foreign Countries $3.-

# Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BRANTFORD BRIDGEBURG CALEDONIA CHIPPAWA CROWLAND FORD CITY FORT ERIE FORT WILLIAM GALT GUELPH HAMILTON KITCHENER MONTREAL New WATERFORD NIAGARA FALLS OSHAWA OTTAWA PORT COLBORNE PORT ROBINSON QUEBEC ST. CATHARINES SPRING HILLS SUDBURY SYDNEY TORONTO WELLAND WINDSOR

BEKEVAR CANA CALGARY COALHURST EDMONTON ESTEVAN HALMOK KAPOSVAR LEASK LETHBRIDGE NORBURY OTTHON PLUNKETT RAYMOND REGINA SASKATOON SAXONHILL SOKHALOM SZT. LASZLO SZEKELYFOLD SUMAS TABER VANCOUVER WAKAW WEYBURN WHITEWOOD YORKTON

*„Kanadai Magyar Ujság"*

Az egyetlen kétszer hetenként megjelenő független magyar sajtó Kanadában. Az Angol Birodalom legelterjedtebb magyarnyelvü hirlapja, amely mindenkor önzetlenül védi meg az idegenbe szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivivni minden honfitársunk számára.

Előfizetési dij egy évre: $2.00. Az Óhazába és külföldre egy évre $3.00 Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St WINNIPEG, Man.

VOL. X. EVFOLYAM — 375 HARGRAVE, ST. WINNIPEG — MANITOBA — 1933. NOVEMBER 14 KEDD — No. 52 SZAM.

# *Ujabb munkás-tragédiák hirét hozza távol északról a szikratáviró*

## *Atlanti Óceántól Csendes Tengerig*

### N. S.

**Nova Scotia kikötői a leghidegebb télben is biztos menedéket nyujtanak a hajózásnak.**

FELLENDÜLÉS érezhető legujabban az Annapolis-völgy egész területén, miután az angol font sterling értékjavulása következtében óriási kereslet mutatkozik az idei nagy almatermés iránt. A hárommillió hordóra becsült termést hordónként 60 centtel drágábban tudják eladni, mint tavaly, ugyhogy az idei tél elé mégsem néznek annyi aggodalommal a legkeletibb tengerparti tartományban.

### Que.

**Quebec területén termelik a világ aszbeszt szükségletének több, mint 85 százalékát.**

VASRAVERVE őrzik a quebeci börtönben Nelson Phillips 18 éves halászfiut, aki Gaspé mellett embertelen módon meggyilkolta a 17 éves Margerite Ascah-t és annak 15 éves unoka nővérét. A borzalmas büntettnek akkor jöttek a nyomára, midőn a fiatalabb lány megcsonkitott holttestét kifogták a tengeröbölből. Eleinte a szeszcsempészek bosszujára gondoltak a nyomozó hatóságok, mig végül is a fiatal gyilkos beismerte tettét.

•

A LUTRIT ezuttal dupla szerencsével huzta ki Ambrose vasuti málházó, aki 70 ezer dollárt nyert az ir kórházak lóversenyén. A büntető törvénykönyv egy régi szakasza értelmében ugyanis azt illeti meg a sorsjátékon nyert összeg, aki a "tilos" jövedelmet legelőször hozza a rendőrség tudomására. Ezuttal egy Hemmington nevü fiatal lány volt a feljelentő, kinek meg is itélték a 70 ezer dollárt. A per vesztes vasutas nem vette tulságosan szivére a dolgot, hiszen még legényember s a jelek szerint nemcsak a pénzt, hanem a lány kezét is megnyerte végeredményben.

•

ELSÜLLYEDT a "Susan" nevü tehergőzös Anticosti sziget nyugati partjai és a quebeci szárazföld között, a St. Lawrence torkolatánál. A 16 főnyi legénység szerencsére megmenekült egy kis mentőcsónakon és a legközelebbi világitótorony őrének vendéglátása folytán nem szenvedett szükséget, mig a legközelebb adódó alkalommal visszajuthatnak Quebecbe.

### Ont.

**Ontario farmjain 4 millió a hizóállatok s 1 és ¼ millió a tehenek száma.**

A LIBERÁLISOK tartományi csoportjának vezére mind a mai napig nem tudott helyet kapni a torontói parlamentben, ugyhogy lemondását biztosra vették. Most azután a konzervativ párti miniszterelnök maga ajánlotta fel az East Kent kerületet az ellenzék fejének s biztositotta, hogy a kormánypárt nem állit jelöltet, ha fellép.

•

60 MILLIÓ süllő-ikrát gyüjtöttek össze a Lake of the Woods partjain a halászati minisztérium emberei, leginkább a Lobstick öböl tájékán. A kenorai haltenyésztőben egész télen át üvegekben raktározzák el ezt a rengeteg hal-ikrát, hogy a tavasz jelentkezésekor kitelepitsék.

### Man.

**Manitoba farmerei állitják elő a kanadai árpa-termés felét.**

HORVÁTH gladstonei magyar kereskedő üzletében hajnali 3 órakor betörők jártak és több értékes télikabátot emeltek el. A közeli szálloda éjjeli portása észrevette, amint két gyanus alak futva menekül az üzlet felől és értesitette a csendőrséget. A nyomozás eredményeként egy órán belül előkerült két torontói rovottmultu angol csavargó, kik éppen egy tehervonatra akartak felkapaszkodni, midőn a vöröskabátosok nyakoncsipték őket.

•

A VIHAR leple alatt észrevétlenül követtek el betörést Winnipegen a banditák mult vasárnap éjjel. Az őrjáraton levő rendőr csak akkor vette észre a turpisságot, amidőn már árkonbokron tul voltak a jómadarak. — Csütörtökön sokkal vakmerőbb szegénylegények rontottak be a Dufferin szállodába, a jégszekrénybe zárták a tulajdonost és alkalmazottját, majd pedig 900 dollárnyi zsákmánnyal álltak odébb.

### Sask.

**Saskatchewan közel 100 tejcsarnokában 10 millió font vajat állitanak elő évenként.**

MEGTALÁLTÁK Sam Fleck Yorkton környéki gazda tanyáján azt a kisüstöt, melynek levétől már sokan beszeszeltek, persze jó pénz árán. A csendőrök elkobozták a pálinkafőző berendezést, a yorktoni törvényszék pedig 200 dollár pénzbirságra, ennek meg nem fizetése esetén pedig három havi elzárásra itélte a "mellékfoglalkozást" üző farmert.

•

HUZA-VONA jellemzi azt a perlekedést, mely Thompson vállalkozó és a tartományi kincstár között dul már hónapok óta. Anderson miniszterelnöknek is tanuságot kellett volna tenni az ügyben s ennek folytán politikailag is nagy port vert fel a dolog. Legujabban november hó 21.-ére halasztották a fellebbviteli birósági tárgyalást, azonban a felperes ügyvédje halasztást kért addig, mig a természeti kincsek átadását felülvizsgáló bizottság véleményt nem mond.

•

MACKENZIE, a birodalmi pót választás szinhelyén elült a választási izgalom. A szavazatok végleges összeszámlásakor kiderült, hogy MacMillan liberális jelöltet 1,614 szavazattöbbséggel választották meg a farmerek. Stubbs volt winnipegi biró a Co-operative Commonwealth Federation zászlajával 4,312 szavazatot kapott a győztes MacMillan 5,926 szavazatával szemben. Edgar konzervativ 1,541, MacNamee 'United Front' kommunista jelölt pedig csupán 173 szavazatot tudott összeszedni.

## Neveli a nincsteleneket nagy hegedüsünk

**KRESZ GÉZA, A "HART HOUSE" VONÓSNÉGYES VEZETŐJE MUNKANÉLKÜLIEKNEK ÉS ISKOLÁSGYERMEKEKNEK RENDEZETT HANGVERSENYEKKEL 10 CENTÉRT UGYANAZT A MÜÉLVEZETET NYÜJTJA, AMIÉRT A MÓDOSABBAK DOLLÁROKAT FIZETNEK**

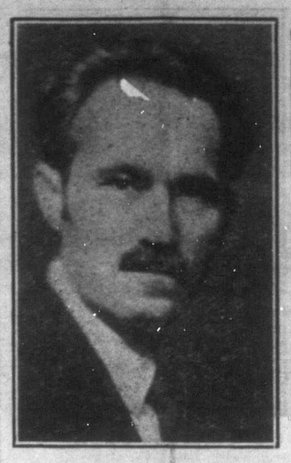

a "Kanadai Magyar Ujság olvasóinak kapcsán üdvözletkel Kresz Géza

Nova Scotia bányatelepeitől Vancouver szigetig ugyszólván mindenegyes kis és nagyvárosban hangversenyezik a tél folyamán a "Hart House" vonósnégyes, mely immáron tiz év óta aratja sikereit tengeren innen és tul. A keletkanadai ut után most Nyugatkanadát járja be az igazi, komoly muzsika e négy apostola, kiknek vezetője magyar ember: Kresz Géza. A nagy magyar hegedüs nyaranta európai nagyzenekarokat dirigál, a zeneértők Mekkájában, Salzburgban tanitja az odasereglett müvészeket, télen pedig Torontó központtal irányitójává vált a kanadai kamara-zenének.

Ebben a fiatal országban, ahol a "jazz" még a zenei értékek népszerüsitése előtt elterjedt, valóságos missziós munkát vállalt a hazánkfia vezetése alatt álló Hart House vonósnégyes.

Ezt felismerve, Vincent Massey, Kanada volt washingtoni követe alapitványnal gondoskodott arról, hogy a még gyerekcipőben járó kanadai zenekulturát az egész ország területén alátámasszák a világhirü együttes tagjai: Kresz Géza, Harry Adaskin, Milton Blackstone és Boris Hambourg.

Szem előtt tartva, hogy a zenét a modern müveltséggel rendelkező ember nem tarthatja tovább fényüzésnek, őszinte öröm mel üdvözöljük a Hart House vonósnégyes magyar vezetőjének azon tervét, hogy 10 centes belépőjegyekkel munkások, valamint munkanélküliek és iskolásgyermekek részére Kanada minden nagy városában rendezne hangversenyt a Hart House kvartet. Ez a csekély összeg csupán a kiadásokat fedezné; maguk a müvészek teljesen önzetlenül, tiszteletdij nélkül játszanák el ugyazokat a müsorokat, melyért New York, London, Páris zenekedvelői több dolláros jegyárat fizettek. Teszik ezt pedig csupán azon nemes szándéktól indittatva, hogy a szegény embernek éppen olyan jussa van a legmagasabb, legkomolyabb kulturához, mint a gazdagnak.

Bárha egyelőre áthidalhatatlannak látszó technikai akadályokat kell még leküzdeni, minden remény megvan arra, hogy az első ilyen hatalmas munkáshangversenyt december első napjaiban Winnipegen megtarthatja a vonósnégyes mely akkor érkeznék vissza Saskatoon, Edmonton, Calgary, Victoria, Vancouver, Kelowna és Lethbridge városokat érintő körutjáról. A winnipegi munkás-koncert sikere esetén Torontó, Hamilton és a Niagara-félsziget nagyobb gócpontjain, valamint a tavasz folyamán Montrealban játszanak a világhirü müvészek. Büszkék lehetünk arra, hogy éppen egy hazánkfiának ötlete alapján jutnak majd a kanadai — s természetesen elsősorban magyar — nincstelenek a legtisztább muzsika élvezetéhez.

### Alta.

**Alberta 400 ezer lóerő villamos energia szolgáltatására becsült folyórendszeréből csak 40 ezret használ ki.**

GÁZOLT, gyilkolt és azután önnönmagát is kivégezte egy fiatal lethbridgei legény, aki egy kölcsönkért teherautón száguldott végig az uccákon. A 22 éves Zimmerman egy utkereszteződésnél halálra gázolta a 60 éves Knowlden városi gépészt, majd pedig megállás nélkül továbbhajtott. Hazaérve annyira erőt vette rajta a tett következményeitől való félelem, hogy főbelötte magát.

•

LÁZITÁS büntettében marasztaltak el két angol agitátort Edmontonban, akik még mult december 16-ikán felvonulási tilalom ellen éhségmarsot vezettek az albertai parlament épületéhez, de midőn látták, hogy bajba keverték követőiket, gyáván elinaltak. Stewart agitátort egy évi, Irvine-t két hónapi nehéz munkával sulyosbitott börtönre itélte Ives biró.

### B. C.

**British Columbia érolvasztó telepei gyártják a legtöbb talaj-javitó vegyiszert.**

A SZALAGFÜRÉSZ valósággal lefejezte Ciril Myttenor 16 éves kisegitő munkást a newwestminsteri Cedar Mills fatelepen. Mire a szerencsétlenséghez legközelebb levők a tragédia szinhelyére értek, a borzalmas sebből vérző fiatal munkásban már nem volt élet. A hatósági vizsgálat megindult, de azt hiszik, hogy a fiu megcsuszott és igy nem gondatlanságról, hanem balesetről van szó.

•

A RELIF-ügyeket kezelő vancouveri városi bizottság érdekes kérvényt kapott egy idősebb tönkrement angoltól. Az öreg azon az alapon kért városi ellátási segélyt, hogy különben nem tudja kifizetni rádióját, viszont nyomorék feleségének ez az egyetlen öröme. Bárha a bizottság leszavazta a kérvényt, egyuttal a saját kebelében gyüjtést inditott, hogy az öreg házaspár gondját eloszlassa.

**"NAPONTA EGY GONDTALAN ÓRÁT A KEMPEK MAGYARJAINAK"— cimü felszólitásunkra tömegesen küldik be könyvadományaikat a "Kanadai Magyar Ujság" jószivü előfizetői. Nincs egyetlen tartomány sem, melynek munkás-borát magyarsága meg ne hallotta volna az idők szavát. A mindenféle tárgyu olvasnivalót a munkanélküli táborokból beküldött igénylések sorrendjében továbbitjuk.**

## *Nem jött létre paktum a U.S. és Oroszország között?*

**LITVINOFF KEDVETLENÜL TÁVOZOTT WASHINGTONBÓL— SOKFÉLEKÉPEN MAGYARÁZZÁK A CSENDES-TENGERI AMERIKAI FLOTTA ÁTHELYEZÉSÉT**

November 11-ikén kelt washingtoni tudósitás kevés kézzelfogható eredményről számol be Litvinoff amerikai utja kapcsán. Az Egyesült Államok kormányának álláspontja szerint a tárgyalások eredménye még nem hozható nyilvánosságra, viszont moszkvai kábeltáviratok értelmében a Szovjet örömmel üdvözölte az orosz-amerikai barátság megkötését. A két ellentétes hiradás után az ujságirók tömegesen keresték fel a Fehér Házat, ahol azt a felvilágositást kapták, hogy Roosevelt elnök még nem döntött a nemzetközi fontosságu ügyben és csupán ezután fogja megfontolás tárgyává tenni az orosz ajánlatokat.

Az kétségtelen, hogy a Washingtonból sietve távozó Litvinoff orosz külügyi népbiztost nem találták olyan jó kedvben a laptudósitók, mint mikor New Yorkba érkezett. Az amerikai és orosz kormányok hallgatásba burkolódzása folytán ennek következtében egyesek máris elhamarkodottnak tekintik az előre beharangozott amerikai-orosz megegyezést, noha csupán talál gatásnak minősithető minden ezzel kapcsolatos eddigi megjegyzés. A tárgyalások kimenetelét ugyanis hamarosan kikutatják az angolok, németek, olaszok és franciák, akik mind pályáznak az Egyesülteknek szánt orosz rendelésekre — amennyiben nem sikerült a nagy üzleti paktum.

Nem hagyható figyelmen kivül, hogy Litvinoff távozásával egyidejüleg az Atlanti Óceán vizeire vezényelték a hatalmas csendes-tengeri amerikai flottát Egyesek ezt azzal magyarázzák, hogy Washington ezzel akarja kimutatni, hogy ha elismerné is Oroszországot, még nem követ feltétlenül Japán-ellenes politikát. Mások viszont ugy vélekednek, hogy az Egyesült Államok nem hajlandók továbbra is tétlenül nézni a hadiadósságok halogatását és nem lehetetlen, hogy Japán megtámadása helyett egy szép napon Európa partjai előtt jelennek majd meg "Uncle Sam" félelmetes csatahajói . . .

## SZÁZ MÉRFÖLDET GYALOGOLTAK AZ ATHABASCA VIZÉBE FAGYOTT HAJÓ UTASAI — KÉT MUNKÁS VESZTETTE ÉLETÉT A FELROBBANT MOTOROSON — REPÜLÖGÉPEK A MENTÉS SZOLGÁLATÁBAN

Jelentettük már, hogy az északalbertai Athabaska folyó vizén a tél elől menekülő bányamunkások "Mabel" nevü hajója befagyott a váratlan hidegben s az utasok kénytelenek voltak több mint 100 mérföldet gyalog megtenni, hogy Fort McMurray telepen menedéket találjanak. Azóta két repülőgép tizenötöt Edmontoba szállitott a "Mabel" 32 utasa közül, de még mindig 17 bányász vesztegel a vadfogók hires tanyáján. Tekintettel azonban arra, hogy a Hudson's Bay Company tárházaiban elegendő élelmiszert halmoznak fel mindig az ilyen csehetőségekre, a bányamunkások életét akkor sem fenyegeti veszedelem, ha az egész telet Fort McMurray-n kellene tölteniök.

A fenti kalandnál már sokkal veszedelmesebb és szomorubb kimenetelü megpróbáltatásban volt része annak a hét tagu kis csapatnak, mely az Edmontontól északra több mint 1,500 mérföldnyire levő Great Bear, azaz Nagymedve-tó sziklazátonyain szenvedtek hajótörést. Még október 28.-án történt, hogy a Fort Franklin kikötőből Cameron Bay telepre induló "Speed" nevü motoroshajó sziklára futott a hatalmas tó északnyugati partján, minek következtében 2 emberélet pusztult el.

Még mielőtt a legénység a gépházban tartózkodó két szakmunkás megtésére gondolhatott volna, hatalmas robbanás reszkette meg a rozoga kis bárkát. Jebb és Potts angol gépészeket egy szempillanatás alatt izekre szaggatták a szertehulló géprészek és öt társuknak is csak arra volt ideje, hogy összecsukható gumi-mentőcsonakjaikat kinyitva, meneküljenek ahogy tud nak. Mintegy hét mérföldet küzködtek a hullámokkal, mig partra értek, de akkor is legalább száz mérföldnyire voltak a legelső emberlakta helytől.

Leirhatatlan szenvedéseken ment az a két ember keresztül, mig Cameron Bay-be érkezett, hogy a hosszu ut megtételére képtelen három társuk részére segitséget kérjen. Tekintettel arra, hogy orvosi kezelésre is volt szükség, azonnal repülőgépet küldöttek a szorongatott helyzetben levők segitségére. Lapzártakor nem érkezett még jelentés, hogy vajjon sikerült-e megmenteni a három étlen szomjan fagyoskodó embert. Az azonban máris bizonyos, hogy a "Speed" motoros a gépházban pusztult két emberrel együtt odaveszett a Nagymedve tó vizében.

## Szavazott a horogkeresztes Németország

**A FÉLVILÁG HITLER ELLEN, A NÉMET IFJUSÁG MELLETTE — A NAGYHATALMAK TAGADJÁK, HOGY BERLIN BETARTOTTA VOLNA A BÉKESZERZŐDÉSEKET**

Vasárnap, november 12.-ikén választott Németország, minek pontos eredményét még nem tudták beszerezni a hirszolgálati irodák. Annyi azonban bizonyos, hogy Hitler külpolitikája mellett döntött a német nép és a hangulat szerint a berlini kormány csakis abban az esetben hajlandók ezután is résztvenni a leszerelési konferencián és visszacsatlakozni a Népszövetséghez — ha a győztesek és legyőzöttek közötti egyenlőtlenségeket végre megszüntetik.

Annak ellenére, hogy a horogkeresztesek csakis Hitlerre engedtek szavazni, olyan tömegekben vonult fel a német nép, amilyenre nem volt példa. A rádiótól kezdve a hatalmas világitó hirdetésekig minden modern eszközt igénybevett Göbbels propaganda-miniszter, hogy a kivánt sikert elérje. Bárha a nagyvilág közvéleménye általában ellenszenvesen nézte a Hitler-kormány terrorszerü tulkapásait, arról az egyről meggyőződhetett, hogy a német nép többsége — ha nem is követné a maga jószántából a horogkereszt politikáját — megelégelte a megaláztatásokat.

A német választások eredményének mintegy ellensulyozására francia, sőt angol államférfiak azt bizonygatták, hogy Németország sem tartotta be adott szavát és nem teljesitette a békeszerződések ráeső lefegyverezési utasításait. Ez azután most nagyszerü ürügy annak palástolására, hogy a győztes nagyhatalmak meg éppen felfegyverkeztek leszerelés helyett az elmult 15 "béke"-év folyamán.

## *LEGUJABB HIREK*

**ÖTMILLIÓ** dolláros alappal nyitná meg a "Central Bank" intézményét az a szakértőkből álló bizottság, melynek jelentését most tette közzé az ottawai kormány. A jelenleg fennálló pénzintézeti rendszert továbbra is ajánlják, viszont a központi állami takaréknak ellenőrző joga lenne a magánbankok felett.

**A HÓVIHAR** Kelet-Kanadából a nyugati tartományokba is átterjedt, vastag takaróval boritván a prérit és megbénitván a közlekedést. — Ontarióban követelt legtöbb áldozatot a téli korai dühöngése: egy halott, egy halálosan és tiz könnyebben sebesült maradt a közuti balesetek nyomában. A Hamiltont övező dombról 75 láb mélységbe zuhant a Detroit-Buffalo között közlekedő autóbusz, de szerencsére senki sem vesztette életét.

**A RÁDIÓ** kanadai irányitása ügyében még mindig csak tervezgetésekről érkezik hir noha a londoni British Broadcasting Commission fejének ottawai látogatásától több üdvös változást remélnek. — Mint értesülünk, karácsony napján egyenesen Krisztus születése helyéről, a palesztinai Betlehemből közvetit müsort a kanadai rádió az angolok segitségével.

**A FEGYVERSZÜNET** évfordulóján György angol királyt a ködös idő miatt nem engedték ki a Buckingham palotából orvosai s igy Edward trónörökös helyezte el a király koszoruját az ismeretlen katona sirján. Cambridge és Oxford világhirü egyetemeinek hallgatói ez alkalommal a háboru ellen tüntettek. — Az antant országokban nagy ünnepségekkel adóztak a háboru elesettjeinek, a volt központi hatalmak megcsonkitott területein azonban nem tartották megünneplésre méltónak a gyászos évfordulót.

**AZ AMERIKAI** dollár árfolyamzuhanása következtében az ottawai postaügyi miniszter mind a 13 ezer kanadai postahivatalt értesitette, hogy ezentul az Egyesült Államok bankói nem fogadhatók el a kanadaival egyenlő értékben. Bár a kanadai dollár alig ⅛ centtel ért többet az amerikainál a newyorki pénzpiacon, az amerikai dollár további esésére van kilátás.